

Nagovor prof. dr. Janeza Juhanta v Rovtah

Le po poti resnice bomo vrnili vero v človeka

Objavljamo nagovor, ki ga je dr. Janez Juhant imel v nedeljo, 25. avgusta, v Rovtah ob pomembnem slavlju ob 20. obletnici postavitve farne plošče, 70. obletnici domobranstva ter Evropskem dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov.

Spoštovani župljanke in krajani Rovt, cenjeni gostje.

1. Malokdo si je mogel predstavljati, da se bo slovenska zgodovina po nemškem napadu na Jugoslavijo razvijala v tako strahovitih razsežnostih. Škof Gregorij, profesorja Lambert Ehrlich, Aleš Ušeničnik in drugi prisebni duhovi pa so čutili, kaj prihaja nad naš narod. Iz te globoke, krščanske in človeške prisebnosti niso nehali opozarjati in svariti pred grozečo nevarnostjo, a so to svojo zvestobo izročilom s številnimi drugimi žrtvami plačali z mučeniško krvjo, prezirom in poskusi izbrisa iz narodovega spomina. Nasprotno so samozvanci izkoristili in prikrojili zamisli nemškega misleca in načrtno uzakonili prevrednotenje vseh vrednot oziroma postavili na glavo to, kar je civilizacija zgradila v milijonih let, kot je zapisal židovski pisatelj. Še več: leta 1939 so ti podpisali zavezo zlu, ki je ne glede na različne ideološko-politične taktike in preračunavanja ustvarila dežele krvi, kot je zapisal zgodovinar. Ne spreglejmo tudi krivic, ki so jih v stoletjih modernega razvoja povzročali tudi neverodostojni kristjani, da je stanje predvsem delavcev in kmetov klicalo po novem družbenem redu, kot ga je v imenu krščanstva pri nas oznanjal Andrej Gosar. A omenjena zarota zla je poteptala vero v dobro človeka, iz ljudi pa napravila brezčutne stroje in neznatne številke, kot je izkusil tudi naš stoletnik Boris Pahor. Ljudje so postali nepomembni, ko je oblast kot edini cilj poteptala še zadnji kanček človeškosti. Ni čuda, da so ljudje ostali brez besed, kot je zapisal isti ruski židovski pisatelj.

2. Onemeli so tudi možje in žene, vaši predniki, ki so od nekdaj z ljubeznijo, srčnostjo in krščanskim upanjem ter vdanostjo v Božjo voljo v potu svojega obraza služili svoj vsakdanji kruh na teh polhograjskih pobočjih. Brezvestni stroj jim je začel uničevati življenje in imovino. Kdo bi bil lahko danes pameten in bi jim odrekal, da branijo svoj dom in rod? Prelomni časi ločitve, kot smo slišali prejšnjo nedeljo v evangeliju, niso dopuščali neodločnosti. In tudi danes nam Jezus v evangeliju veleva čuječnost. Domobranci so se zavedali, da čuvajo ne le dom in rod, pač pa so proti svoji volji postali branik krščanskih izročil, vsega, kar so ohranjali rodovi pred njimi. Ne glede na njihov poraz jim zgodovina danes daje prav, saj so se uprli sovražniku človeštva, komunizmu, kot daje prav tudi tistim, ki so se uprli nacizmu. Nikoli, ne takrat ne danes, pa zgodovina ne bo dala prav spletkarjem, ki zase in za svoje privilegije teptajo resnico, pravičnost in človekovo dostojanstvo. Le kamor pšenično zrno pade v zemljo, tam rodi novo življenje in postane blagoslov za prihodnje rodove, kakor so žrtve, ki se jih spominjamo, dale celo svoja življenja. Božja beseda pa nas znova kliče

k čuječnosti. Velela nam preso-jati znamenja časa in hoditi po ozki poti, po kateri so hodili ljudje, ki se jih s hvaležnostjo spominjamo. Da je široka pot, na kateri je vse dovoljeno, vodi pa v pogubljenje, nam zgovorno potrjujejo žalostna polpreteklost in njene usedline v sedanosti. Kljub temu da sodbo prepuščamo Bogu, nam apostol veleva, da, če hočemo odrešenje, se moramo do krvi ustavljati grehu. Tako je počela večina vaših rojakov in vseh drugih žrtev, ki se jih spominjamo te dni. A je treba tudi zdaj čuti pred vrati ter po svoji vesti in krščanski dolžnosti braniti resnico ter se zavzemati za pravičnost med nami. To je tudi naš dolg do vseh, ki so zanjo umirali.

3. Opravljamo najbolj prvotno človeško dolžnost, znano in zasidrano globoko v kulturi oziroma izročilu človeštva od pradavnine: spominjati se mrtvih, posebej njih, ki so bili žrtve nasilja. Spomeniki niso le znamenja za mrtve, so predvsem pomnik živim, vsem državljanom, saj so bili to ljudje naše krvi, naših korenin. Žrtve sprašujejo vest nam kristjanom in posebno voditeljem Cerkve, naj se z vso vero in srčnostjo postavimo v bran žrtvam in potrdimo Vašo pravico, ki so Vam jo tako kruto odrekli samozvanci človeštva. To pravico Vam je končno priznala večina demokratičnega sveta s proglasitvijo dneva spomina na vse žrtve, ne le Auschwitza, Srebrenice, pač pa tudi Roga, Hude Jame in vseh drugih brezen, tudi teh med Logatcem in Rovtami. Dragi mučenci, četudi bi Vam zemeljski veljaki, ki jih pri tem lahko ovira preračunljiva oblast, tega ne priznali, ali Vam nismo dolžni tega priznati vsaj mi, ki nam vera in božje kraljestvo, za kar ste trpeli in umirali, kaj pomenita?! Tudi zato, da bi slovenske kristjane, posebej klerike v prihodnje odločna predanost spominu na Vašo žrtev obvarovala kompromisov in stranpoti, ki razjedajo našo cerkveno skupnost.

4. Spoštovani pričevalci, zaradi Božjega kraljestva ste dali svoja življenja, ker ste verovali v resnico in se bali Božje pravičnosti, zato se niste prepustili človeški preračunljivi oblasti. Predvsem pa ste zaščitili nedolžne in za to morali umreti sami. Spoštovane sestre in bratje, katerih Vaša imena so bila zapisana pred dvajsetimi leti na spomeniku pred cerkvijo, Vaša telesa pa čakajo vstajenja nekje na slovenski zemlji. Hvala Vam za Vaše pričevanje! Spoštovani potomci, ki tukaj vztrajate pri resnici in preganjate strahove, ki so nam jih pognali v kosti in s katerimi nas hočejo še kar naprej ostraševati, ker resnica prihaja na dan. Če ne bomo govorili mi, bodo kamni vpili. Verjamem, da smo kljub brezupu, ki razjeda Slovenijo, z Vami, ki ste umirali za resnico, z vsemi, ki smo zbrani v njihov spomin na tem kraju spomina, dovolj pogumni, da bomo živeli spet upanje in z vero zrli v prihodnost. Okrepljeni v veri namreč trdno verujemo, da je bil našim rojakom Jezus pot resnica in življenje in da je to zmaga, ki premaga svet, naša vera. In čeprav se pri nas zdijo najbolj normalne človeške reči vprašljive, verjamem, da bomo le po poti resnice, srčno in vdano, spravljani in svobodni spet povrnili vero v človeka in Slovencem pa vero v prihodnost.